BUTE Department of Automation and Applied Informatics
AMORG
APPLIED MOBILE RESEARCH GROUP

Android alapú szoftverfejlesztés

1. Labor

Az Android platform bemutatása

Tartalom

1 Felkészülés a mérésre

A mérés célja, hogy bemutassa az Android fejlesztőkörnyezetet, az alkalmazáskészítés, illetve a tesztelés és fordítás folyamatát, az alkalmazás felügyeletét, valamint az emulátor és a fejlesztőkörnyezet funkcióit. Továbbá, hogy megismertesse egy több Activity-ből álló alkalmazás elkészítésének módját.
A mérés során a mérésvezető részletesen bemutatja az eszközöket, a feladat pedig bizonyos fejlesztőkörnyezettel és emulátorral kapcsolatos kisfeladatok megoldása, valamint egy több Activity-ból álló alkalmazás elkészítése lesz.
A mérési útmutató 2-5 fejezetei az előadás anyagát kiegészítve az Android platform jellemzőit ismerteti, míg a mérési feladatok a 6. fejezettől kezdődnek.
A méréshez az alábbi témákat érinti:

- Az Android platform alapfogalmainak ismerete
- Eclipse fejlesztőkörnyezet alapok
- Android Emulátor tulajdonságai
- DDMS nézet jellemzői
- Android projekt létrehozása és futtatása emulátoron
- Manifest állomány felépítése
- Activity fogalom, több Activity-t kezelő alkalmazás
- Activity életciklus modell

1.1 A mérés elvégzéséhez szükséges anyagok

A mérés során egy jegyzőkönyvet kell készíteni (csak az első mérésen lesz! ☺), melyben a szöveges feladatokra 1-1 soros választ kell adni képernyőképekkel alátámasztva (ahol lehetséges). A mérés végén a jegyzőkönyvet és az alkalmazást kell egy betömörített ZIP állományban feltölteni.

2 Az Android platform

2.1 Android

Az Android platform népszerűségének napjainkban egyre növekszik. A gyártók szempontjából a platform mellett a legkomolyabb érv az ingyenes elérhetőség és a nyíltság. Emellett a Google folyamatos innovatív megoldásainak köszönhetően a legújabb és legnépszerűbb fejlesztések is szinte azonnal elérhetővé válnak az Android alapú készülékeken. Az egyik ilyen tipikus funkció az arcfelismerés. Jelenleg az Android operációs rendszer mobilok esetén a 4.1-es verziónál tart. A platform melletti határozott lépésként a Google maga is kiadta saját márkaneve alatt készült telefonját először Nexus One azonosítóval, majd a 4.1-es Androidot futtató Nexus Prime azonosítóval.

Nexus One készülék

Az Android platform egyrészt a Java nyelvű fejlesztést támogatja, azonban elérhető egy úgynevezett natív SDK is (NDK), mellyel C++ nyelven készíthetünk alkalmazásokat. A natív támogatás különösen fontos, ha gyors, hatékony algoritmusokra van szükség.

Android készülékek

Napjainkban az úgynevezett tablet készülékek piaci részesedése egyre jelentősebb, sőt tulajdonképpen egy új piaci eszközcsoportként is gondolhatunk rájuk. Az Android platform első tablet zászlóshajója a Samsung Galaxy Tab, melyet több más gyártótól származó készülék is követett.

Galaxy Tab

2.2 A Platform néhány jellemzője

Az Android platformon alkalmazások fejlesztéséhez általánosan a Java nyelvet használhatjuk (SDK – Standard Development Kit), azonban alacsonyabb szintű funkciók eléréséhez lehetőségünk van natív kódot is készíteni (NDK – Native Development Kit). A natív kód hívásához használhatjuk a JNI-t (Java Native Interface), azonban a rendszer támogatja az osztott könyvtárak (shared libraries) használatát is. A fejlesztés megkönnyítésére lehetőségünk van arra, hogy egy projekten belül elhelyezzük a Java és C++ kódrészeket. A továbbiakban a natív irányt nem emeljük ki, hiszen érvényesek rá a Standard C++ szabályok.

Az Android alkalmazások az ún. „Dalvik” virtuális gépen futnak, mely tulajdonképpen egy átdolgozott, optimalizált Java virtuális gép.

Az Android követi a Java nyelv fejlődését, így használhatunk magasabb szintű nyelvi elemeket is, ellentétben például a Java ME-vel, ahol csak a 3-as nyelvi eszköztár támogatott.

A Java nyelv és a Java alkalmazások felügyeltek, így a memóriakezelésért a

futtatókörnyezet és a virtuális gép felelős. A memória felszabadításért a GC (Garbage Collector) felelős, azonban ez nem jelenti azt, hogy felelőtlenül bánhatunk az objektumok létrehozásával. Törekedni kell azok folyamatos felszabadítására, hiszen a GC csak a már nem hivatkozott és nem használt objektumok memóriaterületét tudja felszabadítani.

Android fejlesztés esetén a forráskód és a felhasználói felület különválik, a felhasználói felület definiálására XML állományokat használhatunk, így lehetőségünk van a felület deklaratív módon való megadására. Ez azonban nem teszi kizárttá, hogy forráskód szintjén is létrehozzuk, elérjük és manipuláljuk a felhasználói felületet. Ökölszabályként elfogadott, hogy a felhasználói felület minél inkább különöljön el a forráskódtól.

A projektleíró állomány szintén XML formátumban érhető el (Android Manifest).

Az eseménykezelés a Java-ban megszokott módon történik, a megfelelő objektumokhoz ún. Listener-eket definiálhatunk és a megfelelő interface függvényeken keresztül kapunk értesítéseket az események bekövetkezésekor.

Kivételkezeléshez szintén a standard Java try-catch-finally kivételkezelő módszer használatos.

3 A fordítás menete Android platformon

A projekt létrehozása után a forráskód az src könyvtárban, míg a felhasználói felület leírására szolgáló XML állományok a res könyvtárban találhatók. Az erőforrás állományokat egy R állomány köti össze a forráskóddal, így könnyedén elérhetjük Java oldalról az XML-ben definiált felületi elemeket. Az Android projekt fordításának eredménye egy APK állomány, melyet közvetlenül telepíthetünk mobil eszközre.

3.1 A fordítás lépései

- A fejlesztő elkészíti a Java forráskódot, valamint az XML alapú felhasználói felületleírást a szükséges erőforrás állományokkal.
- A fejlesztőkörnyezet az erőforrás állományokból folyamatosan naprakészen tartja az „R.java” erőforrás fájlt a fejlesztéshez és a fordításhoz.
- A fejlesztő a Manifest állományban beállítja az alkalmazás hozzáférési jogosultságait (pl. Internet elérés, szenzorok használata, stb.).
- A fordító a forráskódból, az erőforrásokból és a külső könyvtárakból előállítja a Dalvik virtuális gép gépi kódját.
- A gépi kódból és az erőforrásokból előáll a nem aláírt APK állomány.
- Végül a rendszer végrehajtja az aláírást és előáll a készülékekre telepíthető aláírt APK.

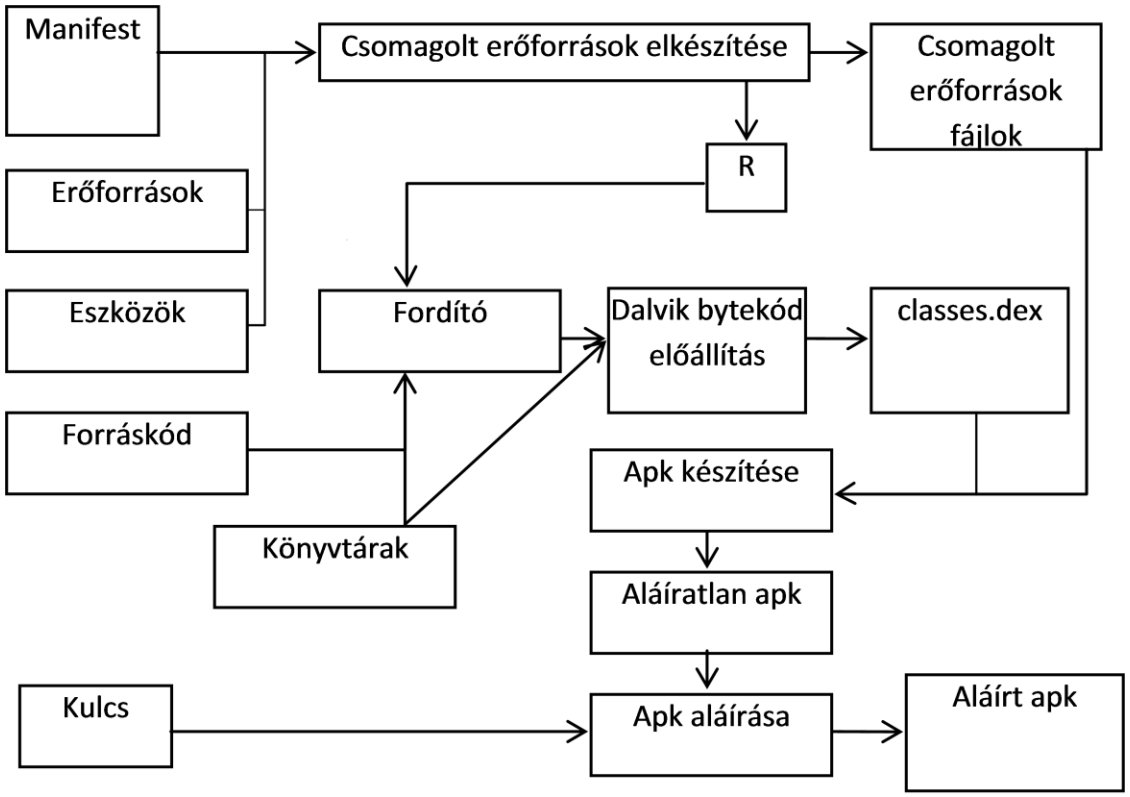

A fordítás lépései Android platformon

3.2 Megjegyzések

- A teljes folyamat a fejlesztői gépen megy végbe, a készülékekre már csak bináris állomány jut el.
- A külső könyvtárak általában JAR állományként, vagy egy másik projekt hozzáadásával illeszthetők az aktuális projekthez.
- Az APK állomány leginkább a Java világban ismert JAR állományokhoz hasonlítható.
- A Manifest állományban meg kell adni a támogatni kívánt Android verziót, mely felfele kompatibilis az újabb verziókkal, régebbi verzióra azonban már nem telepíthető.
- Az Android folyamatosan frissülő verziói nagy gondot jelentenek a fejlesztőknek.
- Az Android alkalmazásokat tipikusan az Android Marketben szokták publikálni, így az APK formátumban való terjesztés nem annyira elterjedt.
- A teljes folyamat a szoftverfejlesztők számítógépein megy végbe, az ügyfélhez futtatható gépi kód jut el.

4 Android fejlesztőkörnyezet

Android fejlesztésre a labor során a közismert Eclipse fejlesztőkörnyezetet fogjuk használni.

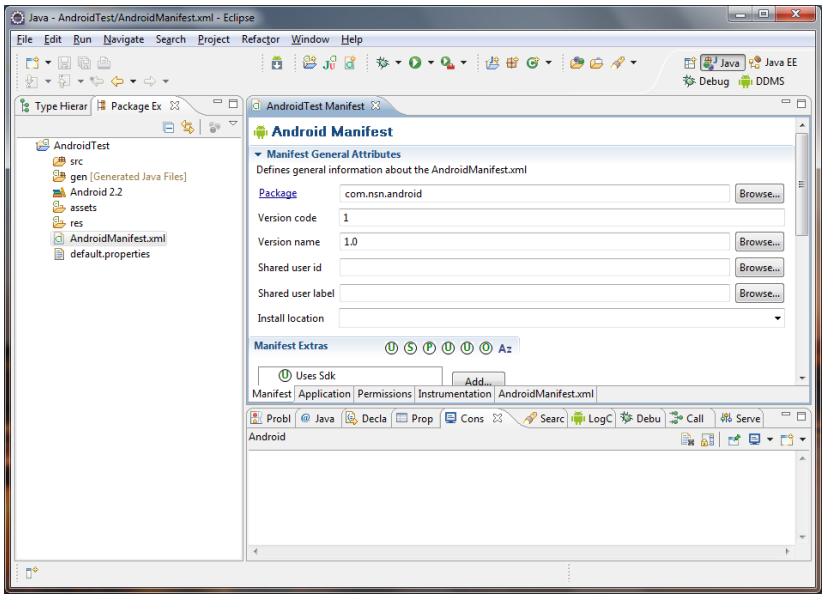

Eclipse Android projekt - manifest állomány grafikus megjelenítésben

4.1.1 Jellemzők

- Az Eclipse egy közkedvelt fejlesztő környezet Java, Java EE, C++ és egyéb projektek fejlesztéséhez, akár LaTeX projektek kezelésére is használható.
- Létezik Windows, Linux és Mac OS verzió egyaránt.
- Számos pluginnal kiegészíthető, így a fejlesztők rugalmasan testre szabhatják.
- Az Android SDK és Eclipse plugin megfelelő telepítése után a fejlesztőkörnyezet képes az elkészült projekteket egy emulátorban elindítani, mely nagymértékben megkönnyíti a fejlesztést.
- A fejlesztőkörnyezet támogatja az USB-vel csatlakoztatott készülékeken való fejlesztést is, továbbá az on-device debug is támogatott.

4.1.2 Használat

Az Eclipse fejlesztői környezet felhasználói felületére nagy mértékben jellemző a rugalmasság, hiszen minden segédablak áthelyezhető és átméretezhető. Ez a szabadság azonban néha problémákkal, illetve nem várt működéssel is jár. A következőkben az alapértelmezett elrendezés szerint mutatjuk be a környezetet.

- Tipikusan bal oldalt található a Project tree, ahol a Workspace-ben megnyitott projektek találhatók.
- A fenti menüsorban az Eclipse-re vonatkozó részletes beállítások érhetők el.
- Középen a szerkesztő nézet található, ahol az éppen megnyitott állományt jelenik meg, vagy éppen egy megfelelő designer.
- Az eclipse különféle perspektívákat támogat, melyek a teljes elrendezést és a megnyitott ablakokat fogják egybe. Tipikus példa a Debug perspektíva, mely a debugoláshoz szükséges ablakokat jeleníti csak meg, hogy a fejlesztő egyből láthassa a szükséges információkat.
- Android esetében a DDMS perspektívát szokás még használni, ahol az emulátor, vagy a mobil készülék beállításai, jellemzői érhetők el. Pl.: fájlrendszer, aktuális pozíció, stb.
- Az alkalmazások futtatása és a kód kiegészítés a megszokott módon működik, az emulátor első indításkor eléggé lassú.

4.1.3 Mobil fejlesztésre

- A projekt létrehozásához válasszuk a „New->Android project” funkciót, mely alapértelmezetten egy HelloWorld alkalmazást generál a megfelelő állományokkal és könyvtárstruktúrával.

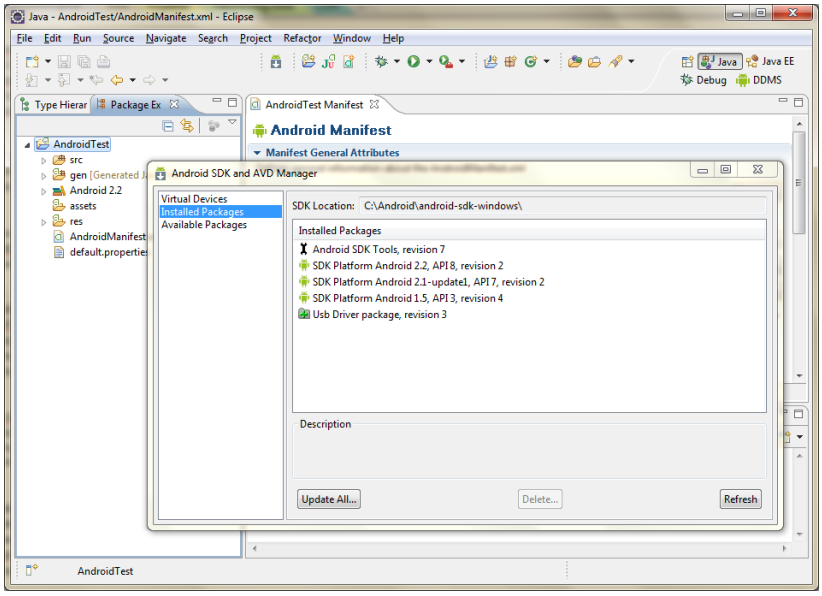

Android SDK és AVD Manager

- Futtatás a szokásos módon a „Run” paranccsal történik, melynek hatására alapértelmezetten elindul az emulátor. Az emulátor használatához elsőként létre kell hoznunk egy Android Virtual Device-t (AVD) az Android SDK and AVD Manager alkalmazásban. Létrehozáskor legfontosabb, hogy megadjuk az virtuális eszköz nevét, emulált SD kártya méretét, valamint a cél felbontást.

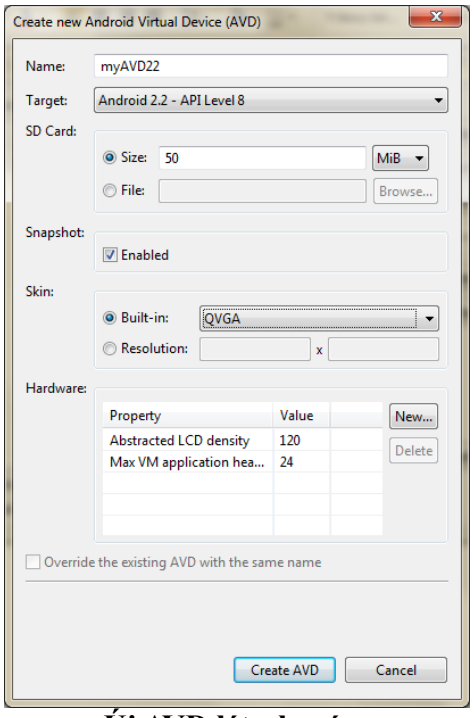

Új AVD létrehozása

a) Amennyiben USB kábellel egy androidos készüléket csatlakoztatunk a számítógéphez, lehetőség van az alkalmazás azonnali telefonon való tesztelésére is.

5 Android Activity életciklus modell

Android platformon egy alkalmazás több Activity-ből állhat, melyek önálló életciklussal rendelkeznek.

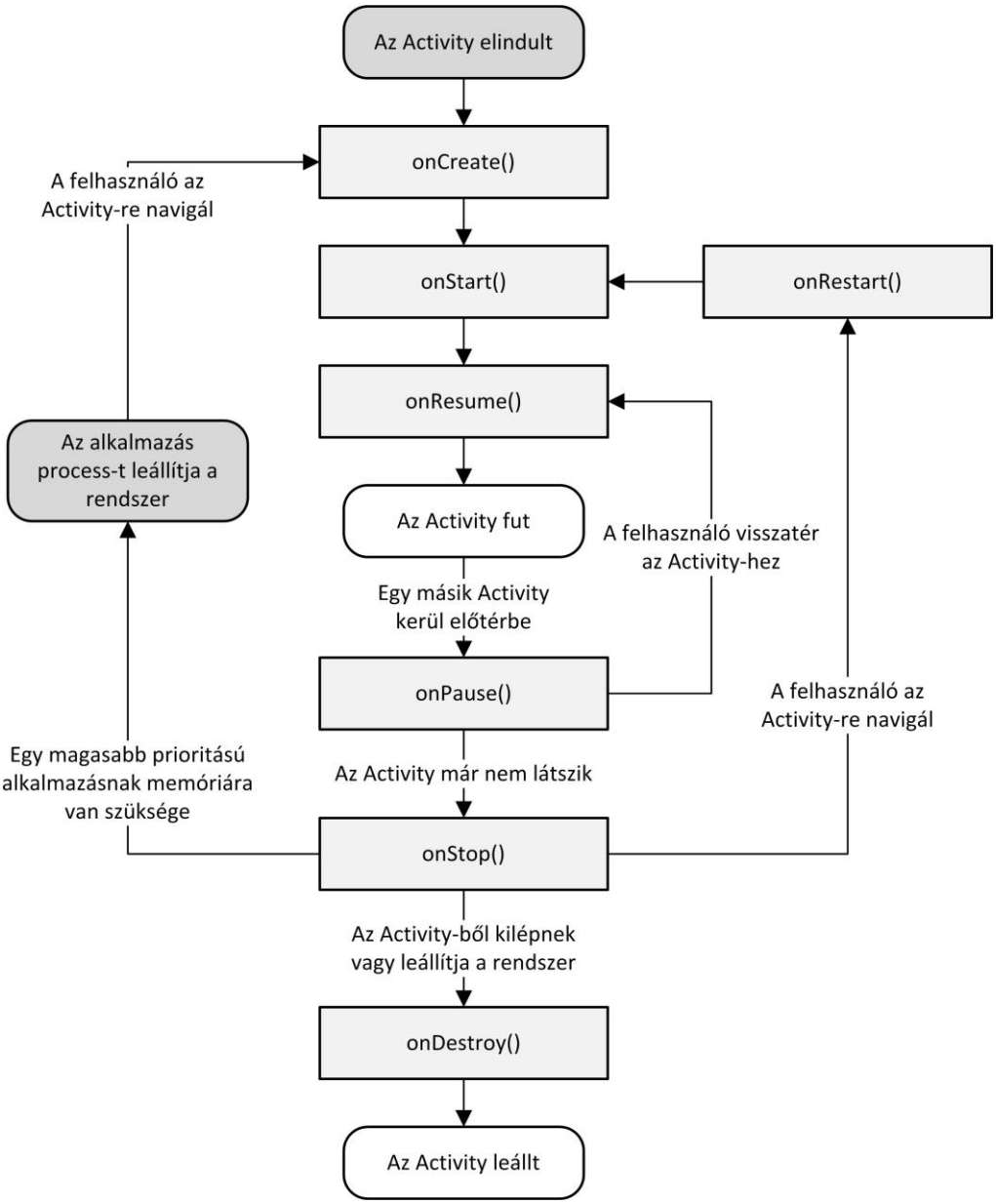

Activity életciklus modell

Ha egy új Activity elindul, és a hozzá tartozó felhasználói felület a már futó Activity-k képernyőképe elé kerül, az előző Activity paused állapotba megy át, és bekerül az előzmények vermébe (history stack). A verem segítségével a felhasználó navigálhat vissza-irányba a korábban megnyitott ablakok között. Opcionálisan megadható, hogy egy Activity ne kerüljön be az előzmények közé. A következő ábra egy Activity életciklusát szemlélteti.

6 Laborfeladatok

6.1 Az Android forrás vizsgálata

a) Töltse le az Andriod forrást (git helyett, http://atleast.aut.bme.hu/EklerP/android/sources-2.1-eclair.zip).
b) Laborvezető segítségével fussák át a forrás szerkezetét.
c) Vizsgálja meg az AlarmClock alkalmazást (com.android.alarmclock), melyik osztály lehet felelős a riasztás beállításáért? Mit csinál a SetAlarm.java popAlarmSetToast(…) függvénye?

6.2 Feltelepített SDK áttekintése

a) Vizsgálja meg a laborvezető irányításával a feltelepített Android SDK-t és annak könyvtár szerkezetét.
b) Hol található az Android dokumentáció?
c) Hogyan lehet frissíteni az SDK-t? Hogyan lehet újabb platform verziókat letölteni?
d) Melyik nézeten lehet az emulátorok felbontását, tulajdonságait átállítani?
e) Indítson el Android 2.2-őt emulátoron!

6.3 Emulátor áttekintése

a) Vizsgálja meg a kamera működését emulátoron, mi a tapasztalat?
b) Próbáljon meg hívást indítani és SMS-t küldeni. Mik a tapasztalatok?
c) Mire szolgál a Dev Tools alkalmazás?

6.4 Ismerkedés az Eclipse-el

a) Indítsa el az Eclipse-t és a laborvezető segítségével tekintse át a fő funkciókat.
b) Tekintse át, hol lehet frissíteni az ADB plugint!
c) Indítsa el az SDK Managert Eclipse alól!
d) Hozzon létre egy HelloWorld Android projektet!
e) Próbáljon ki legalább 5 hotkey kombinációt, ami megkönnyíti Eclipse alatt a munkát!
    - Ctrl+click: navigálás a kódban
    - Ctrl+space: intelli sense és „kódgenerálás” ha egy felüldefiniálandó metódus első pár betűjét ütjük le, majd Enter-t nyomunk
    - **Alt+Shift+R**: változó átnevezése (mindenhol)
    - **Ctrl+Shift+T:** típus keresése
    - F3: deklaráció megnyitása függvényen, osztályon
    - Ctrl+Alt+H: hívás hierarchia megjelenítése
    - **Ctrl+Shift+O**: import fix

- **Ctrl+Shift+F**: forrás formázása
- Ctrl+F6: forrásfájlok közti váltás
- **Ctrl+Shift+G**: használat listázása
- Ctrl+Shift+L: hotkey lista
- Ctrl+PageUP/PageDown: Navigálás a megnyitott állományok között
- Alt+Bal/Jobb: Ugrás a kód korábban használt szakaszára
- Ctrl+1: Eclipse automatikus javaslat az adott helyen
- Ctrl+Shift+R: erőforrás keresés
- Alt+Shift+A, majd S: Szöveges konstans kihelyezése a szöveges értékeket tartalmazó Android strings.xml állományba
- Ctrl+Shit+[x/y]: kis-nagybetűvé alakítás

f) Indítsa el a HelloWorld Android projektet emulátoron!

6.5 DDMS nézet

a) Tekintse át a DDMS nézet funkcióit a laborvezető segítségével!
b) Hajtson végre egy telefonhívást a DDMS nézetről!
c) Küldjön egy SMS-t a DDMS nézetről!
d) Változtassa a készülék pozícióját a DDMS nézeten!
e) Vizsgálja meg az elindított HelloWorld projekt nyitott szálait, memóriafoglalását!
f) Vizsgálja meg a LogCat nézet tartalmát!

6.6 APK állomány tartalma

a) Keresse ki a létrehozott HelloWorld projekt mappáját és a *bin* könyvtáron belül vizsgálja meg az .apk állomány tartalmát.
b) Hol található a lefordított kód?

6.7 Több Activity-ből álló alkalmazás

A feladat egy több Activity-ből álló Android alkalmazás elkészítése. Az Activity-k között a navigációt menü segítségével és *TextView*-ra való kattintással kell megoldani.

6.7.1 Az első Android Activity

Készítsen egy Activity-ből álló alkalmazást, amely tartalmazzon egy „Show Activity2” feliratú *TextView*-t és egy „Exit” menüpontot. A „Show Activity 2” *TextView*-ra kattintva az alkalmazás jelenítsen meg egy tetszőleges szöveget egy felugró *Toast* (pop-up) ablakban! Az Exit menüpont hatására lépjen ki az alkalmazás. A kilépést a *finish()* függvényhívással oldja meg az Exit menüpont választásakor.

Az Activity XML-ben megadott felhasználói felülete *(/res/layout/activity_main.xml*):

```
<LinearLayout xmlns:android="http://schemas.android.com/apk/res/android"
    xmlns:tools="http://schemas.android.com/tools"
    android:layout_width="match_parent"
    android:layout_height="match_parent" >
```

```
    <TextView
        android:id="@+id/tvShowSecond"
        android:layout_width="fill_parent"
        android:layout_height="wrap_content"
        android:text="@string/showSecond"
        tools:context=".MainActivity" />

</LinearLayout>
```

Az Activity XML-ben megadott menüje *(/res/menu/activity_main.xml)*:

```
<menu xmlns:android="http://schemas.android.com/apk/res/android">
    <item android:id="@+id/menu_exit" android:title="@string/menu_exit"/>
</menu>
```

Figyeljük meg, hogy az XML állomány neve ugyanaz, mint a felület esetén, azonban mivel a *menu* könyvtár alatt található, nem fog gondot jelenteni az azonosítás.
Az Activity XML-ben megadott szöveges erőforrása *(/res/values/strings.xml)*:

```
<resources>
    <string name="app_name">Labor1</string>
    <string name="hello_world">Hello world!</string>
    <string name="title_activity_main">MainActivity</string>
    <string name="showSecond">Show Activity 2</string>
    <string name="menu_exit">Exit</string>
</resources>
```

Végül az Activity forráskódja:

```
public class MainActivity extends Activity {

    @Override
    public void onCreate(Bundle savedInstanceState) {
        super.onCreate(savedInstanceState);
        setContentView(R.layout.activity_main);

        TextView tvShow2 = (TextView)findViewById(R.id.tvShowSecond);
        tvShow2.setOnClickListener(new OnClickListener() {
            public void onClick(View v) {
              Toast.makeText(MainActivity.this,
              "Hello Android csoport!", Toast.LENGTH_LONG).show();
            }
        });
    }

    @Override
    public boolean onCreateOptionsMenu(Menu menu) {
        getMenuInflater().inflate(R.menu.activity_main, menu);
        return true;
    }

    @Override
    public boolean onOptionsItemSelected(MenuItem item) {
        switch (item.getItemId()) {
        case R.id.menu_exit:
            finish();
            break;
        }
        return true;
    }
}
```

Az alkalmazás felhasználói felületét a következő ábra szemlélteti:

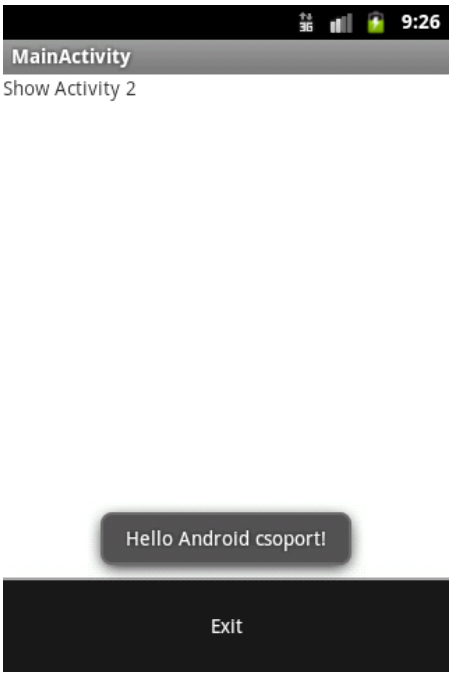

Az első Android Activity

További feladatok:

- Keresse ki és vizsgálja meg a *Manifest* állományt, hol van az Activity jelölve?
- Keresse ki és vizsgálja meg a */gen/[package]/R.java* állományt, mi célt szolgál?
- Készítsen paraméterezhető szöveges erőforrást és próbálja ki!
    - strings.xml-be:
        - <string name="txtPageViews">%1$d oldal %2$s szerző</string>
    - Java kódba:
        - int pvCount = 2;
        - String author = "John Doe";
        - String pv= getString(R.string.txtPageViews, pvCount, author);

6.7.2 Activity-k közti navigáció

Bővítse az alkalmazást, újabb Activity-vel. Az első Activity-n található „Show Activity 2" *TextView*-t módosítsa úgy, hogy rá kattintva jelenjen meg a második Activity. A második Activity-n egyetlen „Show Activity1" *TextView* szerepeljen, melyre kattintva az első Activity-re kerül a vezérlés, úgy hogy a második Activity befejeződik.

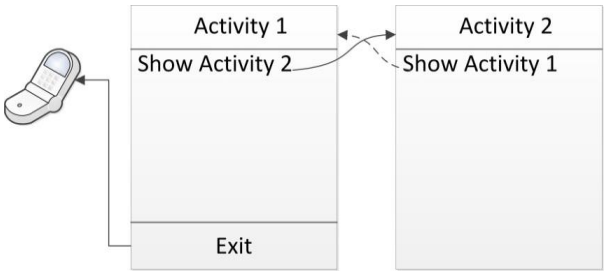

Segítség:

- Ne felejtse a Manifest állományba is definiálni az új Activity-t!
- Új Activity indítás:

```
Intent myIntent = new Intent();
myIntent.setClass(MainActivity.this, SecondActivity.class);
startActivity(myIntent);
```

- A második Activity-ből az elsőbe való visszalépéshez használja a *finish()* függvényt!

6.7.3 Activity megjelenítése felugró ablakban

Adjon hozzá az előző feladatban létrehozott alkalmazáshoz egy harmadik Activity-t, amely dialógus formában fog megjelenni. A második Activity felületére helyezzen el egy „Show Activity3” *TextView*-t, melyre kattintva jelenítse meg a harmadik Activity-t felugró ablakban. A harmadik Activity-n szerepeljen egy „Show Activity2” *TextView*, melyre kattintva a második Activity jelenik meg, úgy, hogy a harmadik Activity befejeződik.

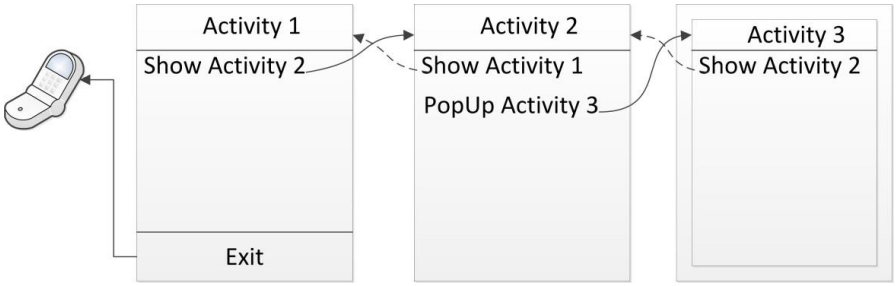

Vegyük észre, hogy tulajdonképpen a vissza gomb eseményeit szimuláltuk!

Segítség:

- A második Activity Layout-jának XML kódja (figyeljük meg a *LinearLayout android:orientation="vertical"* tulajdonságát):

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
<LinearLayout
  xmlns:android="http://schemas.android.com/apk/res/android"
  android:layout_width="fill_parent"
  android:layout_height="fill_parent"
  android:orientation="vertical">
<TextView
     android:id="@+id/show1from2"
    android:layout_width="wrap_content"
    android:layout_height="wrap_content"
```

```
    android:text="@string/show1"
    />
<TextView
     android:id="@+id/show3from2"
    android:layout_width="wrap_content"
    android:layout_height="wrap_content"
    android:text="@string/show3"
    />
</LinearLayout>
```

- A harmadik Activity dialógus formában történő megjelenítéséhez *Manifest*-ben történő beállítás szükséges:

```
<activity android:name=".ActivityThird"
              android:label="@string/app_name"
              android:theme="@android:style/Theme.Dialog">
</activity>
```

- A harmadik Activity-ben a másodikhoz való visszatéréshez használja a *finish()* függvényt!

6.7.4 Validáció alapok

Helyezzen el a második Activity-re egy *EditText*-et és valósítsa meg, hogy addig ne lehessen tovább menni a 3. Activity-re, amíg az *EditText* üres. Jelezze a felhasználónak, hogy az *EditText* tartalmát kötelező kitölteni az Android beépített hibajelző funkciójával (setError(…)):

```
EditText et = (EditTest)findViewById(R.id.edtPersonalID);
…
et.setError(R.string.err_personal_id_not_empty);
```

6.7.5 Életciklus függvények nyomon követése

Helyezzen az egyes Activity-k életciklus függvényeibe *LogCat* hívásokat egy saját Tag-el és elemezze az Activity-k életciklussait az Eclipse *LogCat* nézeten úgy, hogy szűrőt hoz létre a saját Tag-jére.

```
public static final String MYTAG = "DEMOTAG";
…
Log.d(MYTAG,"onCreate() meghívódott");
```

6.7.6 Bonus feladat: Alkalmazás ikon beállítása

Cserélje le az alkalmazás ikonját az alábbi oldalon található ikonra (**a későbbi laborokhoz ugyanitt megtalálja a megfelelő sorszámú ikonokat**):
http://avalon.aut.bme.hu/~tyrael/android/icons/app_icon2.png